

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

Kamarikeskustelua-palstalla keskustellaan erilaisista uskonnollisista aiheista, etsitään yhteisymmärrystä ja pohditaan yhteyden merkitystä.

Kirkko maailmassa

Keskustelemassa Herättäjä-Yhdistyksen hallituksen jäsen Pentti Lemettinen ja Lähetyshiippakunnan pastori Kalle Väätäinen.

PENTTI: Tervehdys, Kalle. Voinemme sinutella, olen Pentti. Kiitos että lupauduit HKL:n kamarikeskusteluun.

Lyhyesti jotakin siitä, kuka olen. Olen luterilaisen kirkon pappi, körttirovasti, synnyin 1949 Ylistarossa karjalaiseen siirtolaisperheeseen. Lapsuuteni ja nuoruuteni koti oli Malkamäen herännäiskylässä Kyrönjoen varrella, parin kilometrin päässä Karhunmäen kr kansanopistosta. Pääsin ylioppilaaksi Seinäjoen lyseosta 1968. Teologisen loppututkinnon suoritin keväällä 1974. Piispa Eero Lehtinen vihki papiksi Lapuan tuomiokirkossa kesäkuun alussa samana vuonna.

Elämäntyöni olen tehnyt käytännössä heränneen kansan palveluksessa: 1973–1980 H-Y:n nuorisosihteerinä ja 1980–2013 Karhunmäen kr kansanopiston (Lapuan kr. opiston) rehtorina. Vuonna 1980 toimin puoli vuotta Seinäjoen seurakunnan 2. virallisena apulaisena.

Perheeseeni kuuluu vaimo Maiju ja kolme aikuista poikaa. Kolme lasta kutsuu minua ukiksi.

Mikä olen? Olen tuhkaa.

KALLE: Olen samaa mieltä, että sinutellaan, vaikka minun kuuluisi teititellä ikäni puolesta, sillä voisinhan olla poikasi!

Nyt kerron itsekin vähän, kuka olen.

Olen Suomen evankelisluterilaisen Lähetyshiippakunnan pastori. Vastuullani on Kuopiossa Pyhän Pietarin luterilainen seurakunta ja sen kappeliseurakunta Nurmeksessa. Lisäksi hoidan aluerovastin tehtävää hiippakuntamme itäisessä rovastikunnassa. Meillä rovasti ei siis tarkoita arvonimeä vaan tehtävää. Olen syntynyt vuonna 1978 ja viettänyt lapsuuteni Siilinjärvellä. Äitini on Kannuksesta, Keski-Pojanmaalta ja isäni on Iisalmesta, Ylä-Savosta. Sekä isäni että äitini suvut ovat olleet körttisukuja.

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

Kävin kouluni Siilinjärvellä. Vähän aikaa ennen opiskeluita tein ammattimetsurin töitä. Olen valmistunut Joensuun yliopistosta teologian maisteriksi vuonna 2007 ja minulla on pätevyys kirkon virkaan sekä uskonnon ja filosofian opettajaksi. Vuonna 2007 sain pappisvihkimyksen Ruotsissa, Missionsprovinsensissa piispa Arne Olssonin käsien alla.

Vuonna 2001 menin naimisiin vaimoni Elinan kanssa ja meillä on viisi lasta, Kaksospojat Eemeli ja Aapeli (14 v), Olli (13 v), Ruusa (9 v) ja Elsa (7 v). Vaimoni valmistuu piakkoin opinto-ohjaajaksi Itä-Suomen yliopistosta. Lisäksi meillä on neljä metsästyskoiraa ja yksi seurakoira. Olen intohimoinen metsästäjä, ja ilokseni saan käydä metsällä omien poikieni kanssa.

Kristus kanssasi!

PENTTI: Toivoisin, että voisimme käydä keskustelua siitä, mitä ymmärrämme sanalla kirkko ja mikä kirkko on Euroopassa ja Suomessa 2020-luvulle tultaessa. Mikä on kirkon olemus, perustehtävä ja asema Jumalan luomassa maailmassa? Mikä tekee kirkosta kirkon? Mikä on kirkon suhde Jumalan luomaan ja lunastamaan maailmaan? Onko kirkko irrallinen osa siitä?

Eroaako kirkko mitenkään Jumalan luomasta ja lunastamasta maailmasta? Moni vastaa, että eroaa monessa asiassa. Kirkolle on uskottu lunastus ja kirkko julistaa sitä ikään kuin ulkoa- ja ylhäältäpäin, sillä on erityisasema ja erityisoikeudet. En näe asiaa näin. Jumala on Kristuksessa lunastanut koko maailman ja ihmiset. Kirkko ei omista lunastusta vaan se on maailmassa osallisena samasta Jumalan lunastustyöstä kuin koko maailma ja ihmiset. Kirkon eroaa maailmasta yhdessä asiassa, nimittäin siinä, että se kiittää ja ylistää Jumalaa. Kirkko tunnistaa ja tunnustaa syntisyytensä ja syyllisyytensä ja myöntää, ettei se voi selviytyä pääsemättä osalliseksi Jumalan lunastustyöstä Kristuksessa. Siksi kirkko on ylistävä kirkko.

KALLE: Terve taas. Lausut mielenkiintoisen ajatuksen kirkosta. Haluaisin kuulla ja oppia, mihin sinun käsityksesi perustuu. Esität tärkeän kysymyksen: eroaako kirkko mitenkään Jumalan luomasta ja lunastamasta maailmasta?

Mielestäni eroaa. Kirkko on, Herran omat, Herralle kuuluvat. Tämä taitaa olla kirkko-sanan juuri. Raamattu käyttää kirkosta sanaa *ekkleesia*, sananmukaisesti uloskutsutut. Siis maailmasta Herran omiksi uloskutsutut. Kaikki maailman ihmiset ovat syntisiä, mutta kirkko koostuu armahdetuista syntisistä. Kristus lunasti koko ihmiskunnan sovitustyöllään, mutta kirkon muodostavat ne, jotka Pyhä Henki on tehnyt armonvälineiden kautta osalliseksi Kristuksen sovitustyöstä. En malta olla lainaamatta Vähästä katekismuksesta tähän kohtaan liittyvää kohtaa:

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

"Uskon, etten voi omasta järjestäni enkä voimastani uskoa Herraani Jeesukseen Kristukseen enkä päästä hänen luokseen, vaan että Pyhä Henki on kutsunut minut evankeliumin välityksellä, valaissut minut lahjoillaan, pyhittänyt ja säilyttänyt minut oikeassa uskossa. Samalla tavalla hän maailmassa kutsuu, kokoaa, valaisee, pyhittää ja Jeesuksen Kristuksen yhteydessä varjelee koko kristikunnan ainoassa oikeassa uskossa. Tässä kristikunnassa hän joka päivä antaa minulle ja jokaiselle uskovalle rajattomasti kaikki synnit anteeksi, herättää minut ja kaikki kuolleet viimeisenä päivänä sekä lahjoittaa minulle ja kaikille uskoville iankaikkisen elämän Kristuksessa. Tämä on varmasti totta." (VK, Kolmas uskonkohta)

Kuten huomaat, liityn ajatuksissani kirkosta siihen, miten luterilainen tunnustus ja usko määrittelee kirkon. Luther tiivistää kirkon olemuksen ev.lut. tunnustuskirjoissa näin: "Seitsenvuotias lapsikin tietää, Jumalan kiitos, mitä kirkko on: (Joh. 10:3) sen muodostavat pyhät uskovaiset ja 'ne karitsat, jotka kuulevat paimenensa äänen'." (SO III,12) Raamatussa kirkkoa kuvataan kastettujen joukoksi, joka pysyi apostolien opetuksessa ja keskinäisessä yhteydessä ja leivän murtamisessa ja rukouksissa. (Apt 2:42)

Koska kirkko on siellä, missä yksikin syntinen ihminen turvautuu Kristukseen, on kirkko ihmisen silmille aina näkymätön. Me emme näe emmekä saa piirtää kirkon rajoja. Sen sijaan me voimme nähdä eri kirkkokunnista ja kuppikunnista, että kirkko on ainakin tuolla, koska heillä on Jumalan sana, kaste, ehtoollinen, synninpäästön sana ja jumalanpalvelus.

Ajattelen, että kirkon ytimessä pitäisi olla se, että Kristus armahtaa syntisiä ihmisiä. Jos tämä on totta, silloin kirkko ei julista ylhäältäpäin. Sen sijaan kirkko julistaa alhaalta päin — ikään kuin kutsuen vierelle armoa omistamaan. Kirkon tehtävä on kutsua syntisiä armahdetuiksi syntisiksi, Kristuksen palveltavaksi. Itse vierastan ajatusta ylistävästä kirkosta. Kirkon ytimessä ei ole ylistys, vaan se että Vapahtajamme palvelee syntisiä. Siitä kyllä kumpuaa ylistys, mutta ylistyksemme on mitä on.

Huomaan innostuvani vähän liikaa tästä aiheesta. Pahoittelen vähän pitkää vastaustani. Jatketaan tästä.

PENTTI: Tervehdys, Kalle!

En ole kuollut. Kirjoitukseni viipyy yksinkertaisesti sen tähden, etten ole pystynyt pysähtymään pohdintaan ja kirjoittamiseen. On ollut hengellisen kansanliikkeeni tuottamia haasteita pähkittäväenä ja ylipäästäväenä. Tällä hetkellä keskustelukirjoitukseni alkaa hahmottua.

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

Kiitos edellisestä kirjoituksestasi, pohdinnastasi ja keskusteluun intoutumisesta.

KALLE: Hienoa, että olet elossa!

PENTTI: No nyt tästä venähti melko pitkä "puheenvuoro".

Esitit näkökulmia, joiden perusteella kirkko eroaa muusta Jumalan luomasta maailmasta. Olen melko pitkälle kanssasi samaa mieltä. Tämä maailma on — anteeksi kotimaakuntavertaus — kuin pohjalainen kylä. Sen talot ja rakennukset muodostavat lakeuden laidalla yhtenäisen ryhmän, josta kaukaa katsellessa ei erota, mikä rakennus mihinkin pihapiiriin kuuluu. Lähelle tullessa rakennukset erottuvat. Mutta ne eivät lakkaa olemasta samaa kylää.

Taloilla on oma muotonsa, ulkomaalinsa ja pihapiirinsä. Vaikka Kristuksen kirkolla on omansa, se ei lakkaa olemasta osa Jumalan kylää, luotua ja lunastettua maailmaa. Nikean uskontunnustuksen mukaan kirkko on yksi, pyhä, katolinen (yhteinen) ja apostolinen. Nämä ovat kirkon ominaisuuksia, itse asiassa ne kuvaavat kirkon elimellistä ja erottamatonta suhdetta maailmaan. Kirkolla on evankeliumi ja sakramentit. Mutta nämä kaikki saavat merkityksensä Kristuksessa ja Kristukselta, joka on tullut maailmaan. Hän ei sanonut: Linnoittautukaa, eristäytykää ja rakentakaa muurit ympärillenne. Hän sanoi: Menkää kaikkeen maailmaan! Kristuksen kirkko etsii yhteyttä ympäristöönsä ja pyrkii olemaan "juutalaisille juutalainen", sopeutumaan uusiin kulttuureihin ja uusiin haasteisiin.

Apostolien teoissa ja Paavalin kirjeissä on kuvauksia siitä, miten seurakunta syntyi jollekin paikkakunnalle. Lähetetty apostoli kulki paikasta toiseen. Mutta kirkko syntyi, kun ihmiset omaksuivat apostolin kertomat perustapahtumat, uskoivat evankeliumin ja heidät kastettiin. Näin paikkakunnalle syntyi seurakunta. Ihmiset jatkoivat elämäänsä ja työtänsä ja synnyttivät ja kasvattivat lapsensa niin kuin muutkin ihmiset. Ei ollut kirkkorakennuksia eikä virkajärjestelmää. Kuitenkin kirkko oli siellä, missä sen pitikin olla ja sen jäsenet tekivät jokapäiväisiä kastettujen tekoja. Kirkon ei tarvinnut hakea väyliä tai keinoja päästäkseen arjen keskelle ja ihmisiä lähelle. Se oli jo siellä.

Olen miettinyt erityisesti viime aikoina, mitä tai mistä kertoo kirkkojen tai kirkollisten yhteisöjen vuosisatainen ja nykyaikana vauhdilla lisääntynyt tapa linnoittautua rakenteisiin, virkaan ja järjestysmuotoon sekä varjella asemaansa yhteiskunnassa tai tehdä uskosta, toivosta ja rakkaudesta pelkästään hengellinen asia. Kyllä näitä tarvitaan. Hillittyinä ja hallittuina ne ovat sinänsä hyviä. Mutta jos kirkot tai kristilliset yhteisöt tekevät niistä suojamuureja selviytyäkseen

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

vaikeista kysymyksistä tai säilyttääkseen asemansa, ne kadottavat yhteytensä Jumalan luomaan elämään, ja mikä dramaattisinta, sen myötä myös ihmisiin ja elämän keskellä toimivaan Herraansa.

Euroopassa, erityisesti Pohjoismaissa, kirkosta eronneiden määrä kasvaa. Onko mitään tehtävissä? En osaa sanoa. Tarjoan kuitenkin tekemisille kohderyhmää ja arviointokriteeriä. Yleensä puhutaan vain kirkosta eronneista. Olisiko aika ruveta puhumaan paluumuuttajista ja orastavasta kotiinpaluun ajasta? Tarkoitin kirkon yhteyteen palaajia. Osa kirkosta eronneista on lähtenyt ovet paukkuen, jotkut ovat siirtyneet "siviilirekisteriin" napin painalluksella tai vaivihkaa. En halua luokitella tai nimitellä ketään vaan pohtia ilmiötä "paluumuutto", sen esteitä ja sen edistämistä.

Mikä muuttuisi kirkon tai kristillisen yhteisön nykyisessä toiminnassa, jos tekemisiä arvioitaisiin "paluumuuton" tai "paluumuuttajan" näkökulmasta? Vai muuttuisiko mikään? Ehkä usko ja elämä löytäisivät toisensa. Ehkä kirkko huomaisi pudonneensa arjen keskelle ja siihen todellisuuteen, mistä sen ei olisi pitänyt Herramme seuraajana etäännyä. Ehkä kaavut vähenisivät ja asemat menettäisivät merkityksensä. Ehkä kirkko tai yhteisö opettelisi rientämään palaajaa vastaan niin kuin Jeesuksen vertauksen isä ja järjestämään juhlat. Paluumuutosta on paljon oppimista.

Kalle, teen sinulle kysymyksen. Voiko Lähetyshiippakunnan jäsen liittyä Herättäjä-Yhdistyksen jäseneksi? H-Y:n jäsen voi liittyä Lähetyshiippakunnan jäseneksi.

KALLE: Kiitos viestistäsi. Väliin osui hiihtoloma ja siksi vähän viivästyä vastaaminen.

On mielenkiintoista lukea ajatuksiasi. Kiitos niistä. Pohdit kirkon linnoittautumista, paluumuuttoa ja kirkon jäsenyyttä. Huomaan tässä näkemyseron.

Näyttää siltä, että ymmärrät kirkon ensisijaisesti ihmisten väliseksi todellisuudeksi tai sopimukseksi. (Korjaa, jos tulkitsen väärin!) Jos näin on, liityt **Friedrich Schleiermacherin** (1768–1834) varsin uuteen käsitykseen kirkosta. Tässä käsityksessä kirkon jäseniä ollaan kuulumalla ihmisten keskinäisellä sopimuksella määriteltyyn kirkon rekisteriin, ikään kuin yhdistykseen. Näin ajateltuna kirkosta voi erota lähettämällä eroilmoituksen netissä ja kirkkoon voi myös liittyä netin kautta. Tämänkaltaisen jäsenyys on kuitenkin vain platonilaista "ilmajäsenyyttä". Kun puhut paluumuuttajista, niin puhutko rekisteriin palaamisesta vai kirkon todelliseen yhteyteen palaamisesta? Ajattelen, että paluumuutto on mahdollista vain niille, joilla todellinen koti on kerran ollut totta.

Olemme asian ytimessä. Mikä on uskontunnustuksessa tunnustama "pyhäin yhteys"? Tämä Pyhäin yhteys, *Communio sanctorum*, on ensisijaisesti yhteyttä pyhiin asioihin ja vasta sitten yhteyttä toisiin ihmisiin. Kirkon todellinen ja varsinainen jäsenyys on sitä, että ihminen on yhteydessä Kristukseen armonvälineiden kautta. Tämä tarkoittaa arkikielellä sitä, että kirkon todellisia jäseniä

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

ovat ne kastetut syntiset, jotka elävät kirkon jumalanpalvelusyhteydessä. Mieleeni tulee ortodoksien kanoninen kirkkolaki, jossa sanotaan, että ihminen on erottanut itsensä kirkosta, jos hän muun syyn kuin sairauden tai matkan takia on poissa seurakuntansa jumalanpalveluksesta kolme tai neljä kertaa. Luther liittyy ajatukseen isossa katekismuksessa: "Niiden, jotka tahtovat olla kristittyjä, on toisin sanoen valmistauduttava ottamaan ehtoollisen suuriarvoinen sakramentti vastaan usein." Tuossa tunnustuksemme kohdassa edelleen sanotaan ettei: "...ehtoollista väistäviä ja vältteleviä ihmisiä voi pitää kristittyinä." Samalla on syytä korostaa, että ihmisellä ei ole kykyä nähdä kenenkään sydämeen ja siksi yksin Jumala näkee ja tuntee laumansa jäsenet.

Kirkon jäsenyys on siis osallisuutta Kristuksesta ehtoollispöydässä. Osa ihmisistä on tietenkin sellaisia, jotka eivät pääse kirkkoon vaikka haluaisivat ja ovat siksi jäseniä. Tämä jäsenyys on tärkeää ilmaista myös rekisterien kautta. Nyt asia näyttää nyrjähtäneen nurinpäin. Kun tarkastelee luterilaisten kirkkojen jäsenmääriä maailmalla, niin jäsenmäärä ilmoitetaan ehtoollisella käyvien määrän mukaan. Suomen ev.lut. kirkon pääjumalanpalveluksiin osallistui tutkimusten mukaan 1,6% kirkon jäsenistä vuonna 2011. Paljonkohan kansankirkon todellinen jäsenmäärä on nyt?

Kun puhun Lähetysshiippakunnan jäsenyydestä, niin kysymys on seurakunnan ja kirkon jäsenyydestä ehtoollisyhteyden kautta. Kaikki messussa kävijämme eivät ole rekisterijäseniämme. He ovat hengellisessä mielessä jäseniämme, mutta kirjat ovat muualla. Herättäjä-Yhdistys ei ole seurakunta tai kirkko ja tämän vuoksi kysymys on erilaisesta todellisuudesta. Ihmisillä on täysi vapaus kuulua Herättäjä-Yhdistykseen. Tunnen useita körttiläisiä, jotka käyvät lähetysshiippakunnan messussa. Eräskin vanha körttiukko sanoi löytäneensä lähetysshiippakunnan seurakunnasta lapsuutensa ja nuoruutensa kirkon. Itsekin kannatan vanhaa kristuskeskeistä "Kallis hunanjanpisara" -körttiläisyyttä. Miten körttiläisyys on sinun mielestäsi muuttunut? Onko nykykörttiläisyys enää **Ukko-Paavon** uskoa?

PENTTI: Lähetän ohessa viimeisen osion keskusteluumme. Keskustelu tai ajatustenvaihto oli virkistävää vanhalle rovastille, jonka pääaine yliopistossa oli systemaattinen teologia / dogmatiikka / ekumeniikka ja gradututkielman aihe Life and work -konferenssien kirkkokäsitys 1925–1937.

Meillä on yhteisiä painotteita ja huolenaiheita, mutta myös selkeästi toisistaan kirkko-opillisesti (eklesiologisesti) poikkeavia näkemyksiä. Osa näistä on syvällä perusteissa.

Paria asiaa jäin keskustelustamme pohtimaan, toinen liittyy herännäisyyteen ja toinen Kristuksen kirkon perusolemuksen.

Kysyit, miten herännäisyys on mielestäni muuttunut. Onko nykykörttiläisyys enää Ukko-Paavon uskoa? Vastaa sen, minkä osaan. Herännäisyydellä on takanaan yli 200 vuoden historia. Ihme

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

olisi, ellei mitään olisi muuttunut. Siis on muuttunut Paavosta **Nils Gustav Malmbergiin**, jota seurasi ukkojen maallikkojohtajien aika. **Wilh. Malmivaara** uudisti liikettä melko radikaalisti. Toisen maailmansodan jälkeisen ajan muutosta ryyditti 1960-luvun kausi ja sen jälkimainingit. Se Suomi ja yhteiskunta, jossa Paavo toimi 1800-luvun alkuvuosikymmeninä, oli hyvin toisenlainen kuin Wilhelmi Malmivaaran Suomi 1900-luvun alussa tai meidän Suomeemme nyt 2000-luvun alussa.

Alatien evankeliumi on säilynyt. Pyhä arkuus toisten uskon mittailuun kuultaa läpi keskusteluissa ja kohtaamisissa. Usko ei ole suoritus vaan lahja, siksi sen määrää tai laatua ei suostuta mittailemaan. Anteeksiantamusta ei saada ansiosta vaan armosta. Herännäistermistöä kuvaa hyvin se, ettei armoa oteta vastaan, vaan armon turviin paetaan. Pakolaiselle on tärkeintä turva. Muotojumalaisuutta kavahdetaan edelleen. Paavo laittoi itsensä ja aikansa ihmiset Jumalan edessä samaan muottiin: Yhdelle käy niin kuin toisellekin. Tänään sama periaate saa muodon: Kaikki kohtaamamme ihmiset ovat Jumalan luomia ja yhtä arvokkaita. Herännäisyys on syntynyt suolaksi mutta ei suolapatsaaksi.

Kirkossa ja herännäisyydessä on pysyvää ja muuttuvaa. Paavo Ruotsalaisen suhdetta kirkkoon kuvastaa hyvin hänen vastauksensa heränneille ystäville, jotka olivat väsyneet herännäisyyttä arvosteleviin saarnoihin: Kirkossa on käytävä niin kauan, kun siellä luetaan Isä meidän -rukous ja uskontunnustus oikein. Se oli pysyvyyden minimi. Paavo halusi muutoksia aikansa kirkon toimintaan. Hänen kannanotoissaan oli samaa muutoshaluisuutta kuin Herramme usein aikalaisilleen toistamassa ajatuksessa: Te olette kuulleet sanotuksi, mutta minä sanon teille. Kirkon ote Paavosta oli uhkaileva ja tiukka mutta hänen otteensa kirkosta vielä tiukempi.

Kirkkoa, sen toimintaa, sanomaa ja kastettuja jäseniä ja sen elämää jäsenissään pohdittaessa on syytä muistaa kirkon kaksinainen olemus. Maailmanlaaja Kristuksen kirkko ja sen ilmentymänä Suomen luterilainen kirkko ei ole joko maallinen tai hengellinen, joko tämänpuoleinen tai tuonpuoleinen, joko organisaatio tai organismi. Se on jatkuvasti kumpiakin ja paljon muuta. Se pyhä, koska sen pää on Kristus. Mutta se on myös syntinen, koska sen jäseniä olen minä ja olet sinä. Se on syntisten yhteisö.

Kun olen aiemmin nostanut esille kirkon jäsenten arkea tai esittänyt, että kuuntelisimme herkällä mielellä, mikä on kirkosta eronneiden tai paluuta pohtivien viesti kirkolle, tein sen kirkon jäsenenä ja pappina. Kysymys ei ole atk-taitoa vaativasta Eroa kirkosta -napin painalluksesta tai Liityn kirkkoon -prosessiin ilmoittautumisesta.

Ongelmia syntyy, jos kirkossa ja kirkon kaltaisissa yhteisöissä unohdetaan kirkon kaksinainen olemus niin, että vain hengellinen kirkko tai vain maallinen kirkko on ”oikea” kirkko. Kun arka ja uskoaan epäröivä tulee tällaiseen kirkkoon, hänelle kerrotaan jo kättelyssä diagnoosi ja annetaan

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

ohje: ”hengellisessä kirkossa” käsketään ottamaan vastaan Jeesus ja ”maallisessa kirkossa” siirtämään Jumala sivuun oikean elämän tieltä. Ukko-Paavo moitti Lapualla Marielundin kaksoishäissä pappeja tavasta, jolla he kohtelivat arkoja syntisiä. Paavo kiteytti moitteensa: Näin ei Kristus tee!

Kalle, kiitän keskustelusta. Toivon pohdinnan kirkon olemuksesta jatkuvan hengellisessä kansanliikkeessämme, luterilaisessa kirkossamme ja lähetyshiippakunnassanne.

Hyvää, virkistävää ja armosta rikasta kevättä!

KALLE: Nostat esille hyviä ja tuttuja ajatuksia Paavo Ruotsalaiselta. Itse kuitenkin ajattelen, että meidän tulisi katsoa Ukko-Paavo kauemmaksi. Kirkon olemuksen löytäminen oman aikamme ”viisailta” tai Paavolta, johtaa kirkon lopulta lyhytnäköisyyteen. Suomi on pieni maa ja körttiläisyys on lopulta pieni juonne suomalaisessa hengellisyydessä. Lähetyshiippakunta on vielä pienempi ja vähäpätöisempi. Ajaudumme helposti kiistelemään mielipiteistä ilman laajempaa näkökulmaa.

Itse kannatan luterilaisena pastorina konsensuksen etsimistä siitä suuresta yksimielisyydestä, johon uskonpuhdistajat liittyivät. Heidän ajatuksensa oli löytää mainitsemasi ”pysyvyyden minimi” Pyhästä Raamatusta ja kirkon historiasta. Luterilaiset Tunnustuskirjat kuvaavat tämän luterilaisen ”pysyvyyden minimin” käyttäen siitä nimeä Suuri yksimielisyys tai Kirkon yksimielisyys. Tätä suurta yksimielisyyttä voisi kuvata siten, että otamme neuvottelupöytään Ukko-Paavon viereen muitakin. Siinä istuu **Martti Luther**, ja hänen seuraajansa, oikein opettaneet kirkkoisät, kaikki apostolit, vanhan testamentin profeetat ja Itse Vapahtajamme. Tuossa seurassa tulemme syystäkin araksi tuomaan erilaisia uutuuksia kirkkoon ja hyvä niin.

Voimme iloisesti pohtia erilaisia asioita, mutta samalla muistaen meitä ennen on niin suuri joukko meitä viisaampia ihmisiä. Siksi iloitsen siitä, että yhteinen Luterilainen tunnustuksemme, johon olemme pappisvalassa sitoutuneet, määrittelee kirkon hyvin selkeästi:

”Edelleen seurakuntamme opettavat, että yksi, pyhä kirkko on pysyvä ikuisesti. Kirkko on pyhien yhteisö, jossa evankeliumi puhtaasti julistetaan ja sakramentit oikein toimitetaan. Kirkon todelliseen ykseyteen riittää yksimielisyys evankeliumin opista ja sakramenttien toimittamisesta. Sen sijaan ei ole välttämätöntä, että perityt inhimilliset traditiot, jumalanpalvelusmenot tahi seremoniat, jotka ovat ihmisten säätämiä, ovat kaikkialla samanlaiset. Paavali näet sanoo: ’Yksi usko, (Ef. 4:5-6) yksi kaste, yksi Jumala, joka on kaikkien Isä jne.’ (Augsburgin tunnustus VII)

Seuraavassa tunnustuksen kohdassa mainitaan vielä: ”...tässä elämässä myös teeskentelijöitä ja jumalattomia on sekoittunut tosiuskovien ja pyhien joukkoon.” Luulen, että Ukko-Paavon ajatuksen taustalla oli aika oivaltavasti tämä tunnustuksemme ajatus. Hän oli itse saanut Jumalan

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

lahjana "Kristuksen sisällisen tuntemisen". Ja tiesi omalla kohdallaan tilansa ennen Kristuksen tuntemista ja sen jälkeen.

Itsekin kiitän keskustelusta. Toivon että varsinkin luterilaiset kristityt voisivat palata keskusteluissa kirkon olemuksesta juurilleen. Haluan päättää keskustelumme lainauksella itselleni rakkaasta kirjasta *Kallis hunajan pisara*:

"Murehdi sitä, että näet niin vähän Kristusta maailmassa, niin vähän häntä tarvitsevia; joutavuudet miellyttävät heitä enemmän. Suruttomalle sielulle Kristus on vain tarua, Raamattu vain satua. Murehdi ajatellessasi, kuinka monet ovat kastettuja ja ovat ulkonaisesti seurakunnan yhteydessä, mutta eivät ole armon alla. Heillä on paljon huolta velvollisuuksista ja kuuliaisuudesta, vähän huolta Kristuksesta, vähän kokemusta armosta. Valmistaudu ristiä kantamaan, toivota se tervetulleeksi, kannu sitä riemuiten, niin kuin Kristuksen ristiä, olipa se pilkkaa, ivaa, ilkkumista, ylenkatsetta, vankeutta tai muuta. Mutta katso, että se on Kristuksen risti eikä omasi."

Kristus kanssasi!